

DET KONGELIGE NORSKE
VIDENSKABERS SELSKABS
SKRIFTER

1903

AKTIETRYKKERIEET I TRONDHJEM
1904

DET KÖNIGELIGE NORSKE
VIDENSKABERS SÆLSKAB
SKRIFFTER

ARTSTYRELSEN I TRONDHØM

KILDESKRIFTER

TIL

INDHOLD.

	Side
1. I. Qvigstad. Kildeskrifter til den lappiske Mythologi	1—90
2. M. Foslie. Two new Lithothamnæ	1—4
3. Dr. Gust. Swenander. Über die Mauser der Lummen und Alken . . .	1—6
4. K. Rygh. Videnskabselskabets Oldsagsamling, Tilvækst i 1903 af Sager ældre end Reformationen	1—23
5. A. B. Wessel. Stenredskaber, fundne i Sydvaranger i senere Aar (med Afbildninger efter Fotografier af Ellisif Wessel)	1—7
6. Dr. Gust. Swenander. Über die Athecaten Hydroiden des Drontheims- fjordes	1—18
7. Embr. Strand. Theridiidae, Argiopiopidae und Mimetidae aus der Collett'schen Spinnensammlung	1—9
8. Aarsberetning for 1903	1—39

DET KÖN. NORSKE VIDENSKABERS SÆLSKABS SKRIFTER. 1903. NO. 1.

ANSTEDTAKKEMÆT I TRONDHJEM

1903

Inhalts

1. J. G. Fraunhofer's Beiträge zur Theorie der Lichtstrahlen 1-10

2. M. Faraday's Two new Methods 11-15

3. Dr. Gustav Kirchhoff's Über die Messung der Wärme und des Lichts 16-20

4. H. R. G. V. 21-25

5. A. E. W. 26-30

6. Die Lichtstrahlen 31-35

7. 36-40

8. 41-45

9. 46-50

DET KONGELIGE NORSCHE
VIDENSKABERS SELSKABS

AARSBERETNING

FOR

1903

AKTIETRYKKERIEET I TRONDHJEM
1904

DET KONGELIGE NORSKE

VIDENSKABERS SELSKABS

AARSBERETNING

1903

1903

ARTETTYKKERET I TRONDHØEN

1904

Direktionens Aarsberetning for 1903.

Af Selskabets Byggearbejder gjenstod ved Udgangen af forrige Aar endel af Indredningsarbeidet i Vestfløiens 1ste Etage, samt den planlagte Paabygning af Mellembygningen. Det første Arbeide afsluttedes i Marts, hvorefter Fuglesamlingen blev opstillet i Løbet af Sommeren.

Paabygningen af Mellembygningen, som man fandt ikke længer kunde udsættes, dels fordi en Udvidelse af Bibliothekets Lokaler var i høieste Grad paakrævet, dels fordi den Del af den zoologiske Samling, som var anbragt i den underliggende 1ste Etage heller ikke kunde endelig ordnes, forinden dette Arbeide var tilendebragt, blev ligeledes besluttet igangsat i Marts og tilendebragt i Sommerens Løb. Dog besluttede man, at den udvendige Puds og Indredningen skulde udstaa til et følgende Aar, dels paa Grund af Mangel paa tilstrækkelige Byggemidler, dels fordi det af Hensyn til Bøgernes Konservering ansaaes nødvendigt, at Bygningen henstod et Aars Tid for at tørre. Overslaget over Omkostningerne, som var opgjort til lidt over 2,400 Kr., er kun med et ubetydeligt Beløb blevet overskredet.

For at tilveiebringe de fornødne Byggemidler, indgik man til Statsmyndighederne med Andragende om en extraordinær Bevilgning af Statskassen, stor 5,000 Kr., overensstemmende med hvad der havde været Forudsætningen ved tidligere Bevilgninger. Dette Andragende blev ogsaa indvilget, dog saaledes, at det af budgetmæssige Hensyn blev besluttet at dele Beløbet i 2 Halvdele, hvoraf den første med 2,500 Kr. bevilgedes for Budgetterminen 1903—04.

Dette Beløb har omtrent dækket Omkostningerne ved Paabygnings Opførelse. Resten af Statsbidraget, som kunde ventes bevilget paa Statsbudgettet for 1904—05, vil antagelig strække til for at dække Udgifterne ved den opførte Paabygnings nødvendige Afpudsning og Indredning.

Desuagtet vil der af Omkostningerne ved det samlede Byggearbejde henstaa udækket et Beløb af lidt over 8,000 Kr., som man foreløbig har maattet dække ved midlertidige Laan. Man henvendte sig derfor til Brændevinssamlaget med Andragende om et ekstraordinært Bidrag af indtil 5,000 Kr. eller, om dertil maatte være Anledning, et noget høiere Beløb; men heller ikke denne Gang saa Samlaget sig istand til at imødekomme Direktionens Andragende. Ligeledes indsendte man til Trondhjems Sparebanks Forstanderskab et Andragende om et ekstraordinært Bidrag til Dækkelse af i det mindste en Del af det nævnte Underskud. Dette Andragende var ved Aarets Udgang endnu uafgjort.

Som omtalt i forrige Aarsberetning har Selskabet erhvervet det Stiftamtmandsembedet tillagte Grundstykke paa Kalvskindet (Erling Skakkens Gade 47 d), der støder umiddelbart til de Tomter, hvorpaa Selskabets Bygninger er opførte.

Omtrent en Fjerdedel af dette Grundstykke (den sydøstre Del, 800 M.²), er ved Kontrakt af 21 Februar bortleiet til Bygmester W. Henze fra 1 Marts 1903 for at benyttes som Oplagstomt for Byggematerialier (explosive og andre let brændbare Stoffe dog undtagne). Leien gjælder for 10 Aar, dog saaledes, at Leieren er berettiget til at opsiges Leien naarsomhelst med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel, hvorimod Selskabet først kan opsiges Leien efter 5 Aars Forløb, ligeledes med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel. Leieafgiften er fastsat til 250 Kr. aarlig. Da Renterne af Kjøbesummen trykker Selskabets Budget, har man ogsaa søgt at faa bortleiet den resterende Del af Grundstykket til Oplagstomter, men hidtil uden Resultat. En Henvendelse, som man i dette Øiemed har rettet til Kommunen, har man endnu ikke erholdt noget Svar paa.

I forrige Aarsberetning er omtalt endel Foranstaltninger, som man havde troet at burde træffe for at betrygge Bygningerne mod Brandfare. Da endel af disse Foranstaltninger krævede særlige

Udgifter, henvendte man sig i Skrivelse af 25 Marts til Magistrat og Formandskab med Andragende om, at vedkommende Arbejder maatte besørges udførte af Kommunen og Omkostningerne føres til Udgift for Bykassen, idet man henviste til Kommunestyrets Beslutning af 18 Septbr. 1902, hvorved Kommunen har overtaget Udgifterne til sedvanligt Vedligehold og Brandforsikring af Selskabets Bygninger.

Heller ikke denne Sag var imidlertid ved Aarets Udgang bragt til endelig Afgjørelse.

I Generalforsamling den 25 Februar fremlagdes følgende Forslag til Forandringer i Selskabets Statuter:

§ 1.

Efter „Trondhjem“ indskydes (Trondhjems Museum).

§ 7

faar saadan Lydelse:

For at blive Medlem af Selskabet kræves, at man i en skriftlig Henvendelse til Direktionen udtaler sit Ønske derom, og at man erlægger en aarlig Kontingent af mindst 4 (5) Kr. Man kan kun indtræde som Medlem fra hvert Aars Begyndelse, og Anmeldelsen til Direktionen maa være indsendt senest inden den foregaaende 1ste December. Livsvarigt Medlem bliver enhver, der engang for alle betaler et Beløb af mindst 50 (100) Kr., eller som paa Grund af Fortjeneste af Selskabet af Direktionen dertil udnævnes. Til Æresmedlemmer kan af Direktionen udnævnes saadanne, som har ydet Selskabet særlig fremtrædende Tjenester.

Medlemmer erholder 1 Eksemplar af Selskabets Skrifter.

Naar Medlemmer enten paa Grund af Fraflyttelse eller andre personlige Forhold fremsætter Ønske om at udtræde som saadanne, kan Direktionen give sit Samtykke til, at deres Navne udgaar af Medlemsfortegnelsen.

§ 10.

4de Passus udgaar.

§ 11.

Litr. f udgaar.

Sidste Passus faar saadan Lydelse:

Ved Behandling af Budgetsager udkræves der til Vedtagelse af Forslag, som er afvigende fra Direktionens Indstilling, $\frac{2}{3}$ Stemmerflerhed, og ved de i Litr. d omhandlede Valg over Halvdelen af de afgivne Stemmer. Forøvrigt afgjøres Sagerne ved simpel Stemmerflerhed af de mødende.

Forslaget var ledsaget af følgende Begrundelse:

„Idet vi indleverer ovenstaaende Forslag til Forandringer i Selskabets Statuter til statutmæssig Behandling, ledsager vi det med nedenstaaende Bemærkninger:

I 1874 undergik, som bekjendt, Selskabets Statuter adskillig Forandring. Øiemedet fra deres Side, som havde givet Stødet dertil, var at bringe dem i bedre Samklang med den selvstændige videnskabelige Virksomhed, hvortil der gennem Samlingernes begyndende Udvikling havde aabnet sig Adgang, og borttrydte de Hindringer, som de ældre Statuter syntes at lægge i Veien for en fri Udfoldelse af denne Virksomheds Udvikling.

Af flere Grunde blev Reformen af Statuterne i 1874 ufuldstændig, saa at de kom til at bære et vist Præg af Halvhed. En Hovedgrund dertil var vel den, at Erkjendelsen af, hvilke Veie denne Institution havde at gaa for at kunne indtage en Stilling som et selvstændig virkende Led i det videnskabelige Arbeide, endnu kun ufuldstændig var trængt igjennem.

Det tør endnu mangle adskilligt i, at denne Erkjendelse er bleven klar og almindelig, og dette kan for en ikke ringe Del være en Følge af Statuternes ufuldkomne Form. Men det er dog vel sikkert, at Anskuelserne har undergaaet en ikke ringe Udvikling siden 1874. Vi tror derfor, at der nu kan være Opfordring til en ny Bearbejdelse af Statuterne for at bringe dem i bedre Overensstemmelse med de faktiske Forhold og for at fjerne, hvad der især er egnet til at fremkalde en uklar og tvetydig Opfatning af Institutionens Betydning og Stilling. Det kan vel ikke negtes, at en saadan Uklarhed i Opfatningen kan være til Skade for Selskabet og dets Arbeide. Man fæster sig ved enkelte Ting af formel Art, deriblandt ved Institutionens Navn, og overser lettere, at disse Former ikke er nogen Hovedsag i Sammenligning med den Grundbetingelse for Institutionens Betydning, som ligger i en sand videnskabelig Virksomhed. Det forholder sig jo nemlig saa, at de fleste „Videnskabselskaber“ ikke er forbundne med Samlinger, af den Grund, at saadanne under rummeligere Forhold opretholdes af andre Institutioner; dette kan vel bidrage til den Opfatning, som man ogsaa kan spore, at Videnskabselskaber og Museer er væsensforskjellige Institutioner. Og videre er Videnskabselskaber i Regelen Foreninger af arbejdende Videnskabsmænd.

Den Forandring af Statuterne, som synes os mest paakrævet, er nye Regler for Optagelse af Medlemmer (Statuternes § 7). De nugældende Regler passer for Selskaber, som bestaar af og skal bestaa af Videnskabsmænd, og hvor derfor naturlig en Vurdering af nye Mænds Kvalifikationer maa gaa forud for Optagelsen.

Hos os kan et saadant Grundlag for Vurderingen ikke existere, og derfor kan der ikke danne sig faste Principer for den. Saaledes har Forholdet altid været; men det er blevet mere uholdbart ved Udviklingen af de sociale Forholde. For en halvhundrede Aar siden gjaldt det endnu som en Regel med faa Undtagelser, at Embedsmandsuddannelse var Betingelse for Optagelse. Men derfra er man jo senere i Medfør af Forholdenes Udvikling kommet bort.

Den eneste Kvalifikation, som der nu kan spørges efter, er en med almindelig Dannelse forenet Interesse for Selskabets Virksomhed. Men dette er selvfølgelig en meget usikker Basis for en Vurdering. Og ligesom Selskabets Vedkommende vistnok har betragtet denne Del af sine Funktioner som en vanskelig Opgave, saaledes har det neppe kunnet undgaaes, at den bestaaende Praksis har fremkaldt Krænkelser og Kritik.

Vi tror, at den eneste tidsmæssige Løsning er, at der gives Adgang til at indmelde sig som Medlemmer. Derom stiller vi saaledes Forslag. Vi mener dog, at der fremdeles bør være Adgang baade til at udnævne ordentlige Medlemmer og Æresmedlemmer.

Der kunde nu opstaa Spørgsmaal, om denne Forandring skulde gjøre det paakrævet samtidig at begrænse Generalforsamlingens Myndighed. Vi tror imidlertid, at hvis man efter Bergens Museums Mønster vilde overføre den bevilgende Myndighed til Direktionen og kun give Generalforsamlingen en begrænset Ret til at vælge Direktionen, turde det svække Interessen for at indmelde sig som Medlemmer. Vi finder heller ikke nogen Grund til at frygte for, at Medlemmerne under den foreslaaede Ordning skulde misbruge sin Myndighed til Selskabets Skade. De Misbrug, som kunde frygtes, tror vi fuldt saa vel kan praktiseres under den nuværende Ordning. Vi har dog ment, at en Bestemmelse, som hindrer Minoritetsvalg af Direktører, er ønskelig. Ligeledes at der afskjæres Adgang til i Generalforsamlingen at drive igjennem overrumplende Bevilgningsforslag, som let kunde have en konstitutiv Betydning for Selskabets Virksomhed. Derfor har vi foreslaaet en Bestemmelse om, at der til Vedtagelse af Budgetforslag udenfor Direktionens Forslag udkræves $\frac{2}{3}$ Flertal; men det kan indrømmes, at der maaske kunde være Grund til ikke at tilstede saadanne Forslags Fremme, forsaavidt de angaar helt nye Poster, eller at bestemme, at de skulde være hvilende til Behandlingen af det følgende Aars Budget. Fremdeles anser vi det ønskeligt, at der i § 7 udtales den Forudsætning, at Stillingen som Medlem som hidtil skal være et varigt Forhold, der kun paa Grund af særegne Omstændigheder bør ophæves. Ligeledes maa det ansees fornødent at hindre, at man kan tiltræde som aktivt Medlem naarsomhelst eller for Anledningen.

Der kunde reises det Spørgsmaal, om man ikke ved denne Anledning ogsaa burde forandre Institutionens Navn. Dette anser vi imidlertid utilraadeligt, bl. a. fordi det kunde fremkalde tvilsomme juridiske Spørgsmaal. Derimod tror vi, at det kan være tjenligt at gjøre den foreslaaede parenthetiske Tilføjelse til Navnet for at fjerne uklare Opfatninger og Tvetydighed og allerede i Navnet paa en tydelig Maade at fastslaa, hvorledes denne Institution virker i Videnskabens Tjeneste. En enkelt af de undertegnede finder vistnok, at denne Forandring kan synes at tage et unødvendigt

Hensyn til uberettigede Opfatninger, men mener paa den anden Side heller ikke, at Tilføielsen kan skade, og slutter sig derfor ogsaa til dette Punkt af Forslaget.

Naar vi har indskrænket os til at foreslaa de omtalte Forandringer i Statutterne, saa er det ikke fordi vi mener, at der ikke er flere Paragrafer, hvori en Forandring kunde være ønskelig. Men dels anser vi det ikke i sig selv heldigt at gaa til en vidløftig og indgribende Forhandling om Statutterne i sin Helhed, dels maa det erkjendes, at der i flere Punkter har uddannet sig en sedvansmæssig Brug, som bøder paa, hvad der maatte være ufuldkomment i Statuternes Regler.

Trondhjem den 23 Februar 1903.

B. Lysholm. K. Rygh. Axel Sommerfelt. K. Schøyen.
V. Storm. M. Foslie. Th. Petersen.

Overensstemmende med Statutterne blev Forslaget besluttet tilstillet en Komite paa 5 Medlemmer til Udtalelse, og Komiteen afgav følgende Indstilling:

„Undertegnede af Direktionen og af Forslagsstillerne i Henhold til Statuternes § 20 opnævnte Komité har gennemgaaet det af 7 Medlemmer af Selskabet under 23 Febr. d. A. indleverede Forslag til Forandring i nogle Paragrafer af Statutterne, og skal herved afgive sin Betænkning angaaende dette Forslag.

Komiteen slutter sig i det hele og væsentlige til Forslaget. Idet man gaar ud fra, at det maa ligge indenfor Komiteens Kompetence at foreslaa Redaktionsforandringer, vil man dog anbefale en Omsætning i Forslagets § 7, hvorved man antager, at Bestemmelserne vil blive klarere. Det sees desuden, at Forslaget har opstillet alternative Summer af den Kontingent, som skal kræves af aarlig betalende og livsvarige Medlemmer. Idet man antager, at der bør foreligge Forslag, lydende paa bestemte Summer, vil man anbefale de høiere Summer 5 Kr. og 100 Kr. Man vil i denne Forbindelse udtale som en Forudsætning, at denne Forhøielse i Aarskontingenten ikke faar tilbagevirkende Kraft, saa at den ikke kommer til at gjælde de hidtil optagne Medlemmer, uden forsaavidt som disse frivillig gaar ind derpaa, da det efter den Maade, hvorpaa der efter den gjældende § 7 er bleven indhentet Erklæring fra indvoterede Medlemmer om, hvorvidt de var villige til at modtage Valget paa de ved Statutterne givne Vilkaar, ikke kan antages at være Adgang til ensidig at forandre disse. Men af samme Grund anser man det ogsaa tilstrækkeligt, at denne Forudsætning her bliver udtalt, og finder det ikke nødvendigt, at der i Statutterne indtages nogen Bestemmelse derom. Angaaende Hensigtsmæssig-

heden af at opstille en egen Klasse af livsvarige Medlemmer, selvfølgelig uden Forpligtelse til at yde Kontingent, ved Siden af Æresmedlemmer, er der inden Komiteen bleven ytret nogen Tvil; men man er dog bleven enig om, at det kan være heldigt at have Adgang til at vise Anerkjendelse paa denne Maade, da Udnævnelse af Æresmedlemmer vistnok kun bør finde Sted i enkelte sjældne Tilfælde.

Komiteen vil efter dette anbefale, at Forslagets § 7 vedtages i følgende Form:

„For at blive Medlem af Selskabet kræves, at man i en skriftlig Henvendelse til Direktionen udtaler sit Ønske derom. Man kan kun indtræde som Medlem fra hvert Aars Begyndelse af, og Anmeldelsen til Direktionen maa være indsendt senest inden den foregaaende 1ste December.

Medlemmer erlægger en aarlig Kontingent af mindst 5 Kr.

Livsvarigt Medlem bliver enhver, der engang for alle betaler et Beløb af mindst 100 Kr., eller som paa Grund af Fortjeneste af Selskabet dertil udnævnes. Til Æresmedlemmer kan af Direktionen udnævnes saadanne, som har ydet Selskabet særlig fremtrædende Tjenester.

Medlemmer erholder 1 Expl. af Selskabets Skrifter.

Naar Medlemmer enten paa Grund af Fraflyttelse eller andre personlige Forhold fremsætter Ønske om at udtræde som saadanne, kan Direktionen give sit Samtykke til, at deres Navne udgaar af Medlemsfortegnelsen.

De foreslaaede Forandringer i Statuternes § 1, § 10 og § 11 anbefales til Vedtagelse i den foreslaaede Form.“

Trondhjem, Oktober 1903.

K. Lossius.

Axel Sommerfelt.

S. Wleügel.

K. Rygh.

Carl Schulz.

I den af Komiteen anbefalede Form vedtoges Forslaget i Generalforsamling den 6 November med statutmæssig Pluralitet og oversendtes derefter Kirkedepartementet med Anmodning om, at Beslutningen maatte forelægges Selskabets Protektor H. M. Kongen til naadigst Stadfæstelse.

Med Hensyn til Samlingernes Virksomhed henvises til de Indberetninger fra Bestyrerne af de forskellige Samlinger, der ledsager denne Aarsberetning. Aabningstiderne har været de samme som tidligere.

Med den biologiske Station har man sluttet Kontrakt om for fælles Regning at lade bygge en ca. 30 Fod lang Seilbaad (Dæks-

baad) med 4 Hk. Petroleumsmotor til zoologiske og andre Undersøgelser. Baaden blev færdig i Juni og toges straks i Brug. Den har vist sig hensigtsmæssig og mere tjenlig til Dybvandsskrabninger end en aaben Baad uden Motor, idet man med en saadan var temmelig afhængig af Vind og Strømforhold. Baaden er forsynet med et Indhivningsspil, som kan sættes i Forbindelse med Motoren. Begge Institutioner skal efter Kontrakten have Ret til at benytte Baaden 6 Maaneder aarlig, 3 Sommer- og 3 Vintermaaneder. Dens Kostende har udgjort 3,300 Kr. Deraf har den biologiske Station bidraget med 1,500 Kr., Selskabet med 1,800 Kr., hvoraf 500 Kr. er skjænket til dette Øiemed af Selskabets Præsides Dr. Lysholm.

Efter Andragende har Direktionen givet sit Samtykke til, at Dr. Swenander ved Siden af sin Funktion ved Selskabet overtog Bestyrerposten ved den biologiske Station, efter at Hr. Knut Dahl havde fratraadt denne Stilling.

Til videnskabelige Undersøgelser har der ligesom tidligere været anvendt et Beløb af 1,500 Kr., nemlig til zoologiske Undersøgelser 800 Kr., til algologiske 400 Kr. (H. M. Kongens Bidrag til Selskabet) og til arkæologiske 300 Kr.

Selskabet har udgivet Skrifter 1902 med følgende Indhold:

1. I. Sparre Schneider: Coleoptera, indsamlede af Embr. Strand i den sydlige Del af Nordlands Amt, samt i Lofoten og Vesteraalen i 1899 og 1900.
2. M. Foslie: New species or forms of Melobesiae.
3. K. Rygh: Spidser og Knive af Skifer.
4. Ove Dahl: Biskop Gunnerus's Virksomhed, fornemmelig som Botaniker, tilligemed en Oversigt over Botanikens Tilstand i Danmark og Norge indtil hans Død. III. Johan Ernst Gunnerus. Tillæg II: Uddrag af Gunnerus's Brevveksling, særlig til Belysning af hans videnskabelige Sysler. Hefte 7.
5. Th. Petersen: En ældre Jernalders Gravplads fra Namdalen, med 2 Plancher.
6. K. Rygh: Videnskabselskabets Oldsagsamling, Tilvækst i 1902 af Sager ældre end Reformationen.
7. Aarsberetning for 1902, ialt henimod 20 Ark.

Aarsberetningen, der indeholder Direktionens Aarsberetning og Samlingsbestyrernes og Bibliothekarens Indberetninger, er ogsaa trykt særskilt og uddelt gratis i et større Antal Expl., bl. a. til Herredsstyrelser og Sognebibliotheker i det trondhjemske, Bladredaktioner m. fl.

Efter at der paa Domkirkegaarden i Nærheden af det af Selskabet reiste Mindesmærke over Gunnerus var anbragt en Mindesten over Rektor Søren Monrad, besluttede man efter Henvendelse fra Overlærer Rygh at overtage Mindestenen og sørge for dens Vedligehold, mod til Gjengjæld at erholde et Pengebeløb, som ikke var medgaaet af det ved Indsamling indkomne Beløb.

Selskabets aarlige Fest høitideligholdtes paa H. M. Kongens Fødselsdag den 21 Januar i Kathedralskolens Festsal ved et Foredrag af Præsens om „Udviklingslæren“.*)

I Generalforsamling den 6 November foretoges Valg paa Vicepræsens og 2 Medlemmer af Direktionen. Til Vicepræsens gjenvalgte Adjunkt Axel Sommerfelt og til Medlemmer af Direktionen valgtes Adjunkt K. Schøyen (Gjenvalg), samt istedetfor Overlæge H. Bryn, der havde frasagt sig Gjenvalg, Dr. Alexander Holst.

Selskabets Kapitalformue (foruden Forskudsfondet 3,000 Kr.) udgjorde ved Udgangen af 1903 noget over 196,000 Kr. Derimod skyldte Selskabet til Kongsbergs Sølvværks Driftsfond 18,000 Kr. og til Amtmandseembedernes Fond 20,000 Kr. Med Hensyn til Aarets Indtægter og Udgifter henvises til omstaaende Extrakt af Regnskabet.

Trondhjem i Direktionen for det kgl. norske Videnskabers Selskab, April 1904.

B. Lysholm.

Axel Sommerfelt.

S. Wleügel.

K. Schøyen.

Alexander Holst.

J. Richter.

*) Foredraget er trykt i T.hjems Adresseavis 1903 Nr. 27 o. flg.

Eksrakt

af det kgl. norske Videnskabers Selskabs Regnskab for 1903.

Indtægt:

1. Beholdning fra 1902	Kr.	1,139.18
2. Midlertidigt Laan 1902 til Byggearbeider (Bygge- fondet)	-	4,134.02
3. H. M. Kongens Bidrag for 1903	-	400.00
4. Statskassens Bidrag $\frac{1}{4}$ 1903— $\frac{31}{3}$ 1904	-	12,000.00
5. Brændevinssamlagets Bidrag for 1903	-	6,000.00
6. Sparebankens Do. „ —	-	4,000.00
7. Renter i 1903:		
$\frac{2}{3}$ af Hammers Legats Renteudbytte	3,476.56	
$\frac{5}{6}$ - Poulsons Do. Do.	1,263.68	
Aas og Hustrues Do. Do.	596.79	
Benneches Do. Do.	840.79	
Jenssens Legats Overskud	1,256.17	
Af Kassabeholdning i Trondhjems Sparebank	48.11	
	-	7,482.10
8. Udbytte af den Hjelmstjerne-Rosencroneske Stif- telse for 1902	-	2,205.25
9. Kontingent af 255 Medlemmer	-	1,020.00
10. Salg af Skrifter	-	20.95
11. Fra Præses, Gave til Motorbaad	-	500.00
12. Fra Overlærer Rygh, Overskud af Indsamling til en Mindesten over Rektor Søren Monrad	-	64.00
13. Leieafgift af Tomt	-	208.33
14. Entré	-	25.16
	-	Kr. 39,198.99

Udgift:

1. Lønninger:		
Sekretæren	500.00	
Kassereren	500.00	
Oldsagsamlingens Bestyrer	2,400.00	
	-	Overf. 3,400.00

	Overf.	3,400.00	
	Oldsagssamlingens Præparant	200.00	
	Myntsamlingens Bestyrer	300.00	
	Den zoologiske Samling:		
	Fiske- og Evertebratsamlingens Bestyrer	2,500.00	
	Fuglesamlingens Bestyrer	2,000.00	
	Præparanter	1,394.44	
	Den botaniske Samlings (og Pattedyr-		
	samlingens) Bestyrer	2,500.00	
	Mineralsamlingens Bestyrer	300.00	
	Bibliothekaren	1,200.00	
	Vagtmesteren	600.00	
	Revisorerne	50.00	
		—	Kr. 14,444.44
2.	Samlingerne:		
	a) Oldsagsamlingen	590.12	
	b) Do. Bibliothek	172.50	
	c) Myntsamlingen	209.74	
	d) Den zoologiske Samling	2,867.86	
	e) Den botaniske Samling	1,107.17	
	f) Mineralsamlingen	251.52	
	g) Bibliotheket	4,290.82	
		-	9,489.73
3.	Stipendier	-	1,500.30
4.	Udgivelse af Skrifter	-	1,843.42
5.	Inventar	-	96.23
6.	Grundafgift og Eiendomsskat af Erl. Skakkes		
	Gade 47 d	-	532.50
7.	Renter af Pantelaan	-	1,810.00
8.	Den biologiske Station, Andel i Motorbaad . . .	-	500.00
9.	Fællesudgifter:		
	a) Opsyn i Samlingerne	284.00	
	b) Renhold	108.63	
	c) Brænde	342.64	
	d) Telefon	135.67	
	e) Tilfældige Udgifter	526.37	
		-	1,397.31
			Overf. Kr. 31,613.93

	Overf. Kr. 31,613.93
10. Frafaldne Restancer	- 8.00
11. Midlertidigt Laan til Byggearbeider (Byggefondet) -	5,270.84
12. Beholdning:	
a) Restancer	390.67
b) I Trondhjems Sparebank	1,329.54
c) I Kasse	586.01
	<u> </u> - 2,306.22
	<u> </u> Kr. 39,198.99

Oversigt

over Status for Selskabets Legater og Fonds pr. ³¹/₁₂ 1903.

1. Hammers Legat:	
Beholdning fra 1902	105,821.00
Af Renterne i 1903 oplagt ¹ / ₃	1,738.28
	<u> </u> Kr. 107,559.28
2. Poulsons Legat:	
Beholdning fra 1902	30,589.52
Af Renterne i 1903 oplagt ¹ / ₆	252.73
	<u> </u> - 30,842.25
3. Aas og Hustrues Legat	- 12,000.00
4. Benneches Legat	- 20,000.00
5. Jenssens Legat	- 25,000.00
6. Fondet af 1881:	
Beholdning fra 1902	1,200.04
Renter i 1903	50.38
	<u> </u> - 1,250.42
	<u> </u> Kr. 196,651.95
7. Forskudsfondet, der midlertidig er anvendt til Dækkelse af Udgifter ved Byggearbeidet (Bygge- fondet)	Kr. 3,000.00

Oldsagsamlingen.

(Bestyrer: K. Rygh).

Samlingen har i 1903 havt en tilvækst af 259 nr. (katal.-nr. 6930—7188). Heraf falder paa den forhistoriske afdeling 103 nr.

Af gjenstande fra stenalderen er erhvervet 45 nr., deraf under 3 nr. større samlinger fra flintverksteder. Under ældre jernalder er forøgelsen 23 nr. i 9 fund. Under yngre jernalder 34 nr. i 20 fund.

Af sager, som maa henføres til middelalderen, er indkommet 35 nr., deriblandt intet større fund fra nogen tomt i byen.

Om hele denne del af tilvæksten kan jeg henvise til den udførligere beskrivelse, som er trykt som en særskilt afhandling i aarsskriftet.

Resten af tilvæksten bestaar af ting, som er yngre end reformationen, deriblandt en hel del kirkelige inventariesager.

Gaver til samlingen er indkomne fra følgende:

1. Vaagø herredsstyrelse i Romsdalen.
2. De Angelske stiftelser ved forstander Joh. Midelfart.
3. Gaardbruger Edvin Halmø, Flatanger.
4. Fru lensmand Amundsen.
5. Handelsmand E. D. Mogstad.
6. Domkirkens restaurationsbestyrelse.
7. Konsul A. Jenssen.
8. Anlægsbestyrelsen for Hell—Sundanbanen.
9. Uhrmager Grundahl.
10. Hoteleier Clausen.
11. Konservator Swenander.
12. Vagtmester Nergaard, Sandnessjøen.
13. Distriktslæge H. Angell ved cand. Th. Petersen.
14. Gaardbr. Martin Bjørum ved samme.

15. Amtsskolebestyrer J. Olafsen.
16. Holtaalens og Aalens herredsstyrelser.
17. Rørlægger Nebelong.
18. Ytterøens herredsstyrelse ved sogneprest Lassen.
19. Direktionen for den t.hjemiske afdeling af foreningen til fortidsmindesmerkens bevaring.
20. Gaardbruger Lars Vaggen, Beitstaden.
21. Mosvikens herredsstyrelse ved brugseier E. Jenssen.
22. Trondhjems kirketilsyn ved kirkeværge J. Raaen.
23. Fører Gaustad.
24. Kirketilsynet for Moe kirke, Orkedalen, ved pastor Jensen.

Myntsamlingen.

(Bestyrer: B. Hartmann).

Om mynt- og medaljesamlingens tilvæxt og tilstand i det hele i aaret 1903 tillader jeg mig herved at oversende den sædvanlige indberetning.

Samlingen har dels ved køb og dels ved gaver havt en tilvæxt af 19 medaljer (hvoraf 10 i sølv, 4 i bronze og kobber, 5 i messing, nikkel m. m.), 114 mynter (hvoraf 1 i guld, 54 i sølv, 59 i kobber og bronze), 9 pengesedler og 14 jetons og festtegn m. m. (deraf 8 i sølv, 6 i kobber og messing) = 156 stykker. Den hele beholdning er nu omtrent 14,750 no., hvoraf ca. 1,220 medaljer, 360 pengesedler, 130 jetons og tegn, og resten, ca. 13,040, mynter. Gaver er indkommet fra 20 forskellige personer eller foreninger. Saaledes har komiteen for udstillingen i Drammen 1901 skjænket en udstillingsmedalje af bronze, Christiania sporveisselskab et exemplar i sølv af selskabets 25 aars jubilæumsmedalje, Trondhjems skytterlag lagets nye skyttermedalje, Trondhjems turnforening exemplarer af dens 3 forskellige medaljer og komiteen for Lands-Baadstevnet i Trondhjem 1902 et exemplar af stevnets medalje. Kongl. Vetenskaps-Akademien i Stockholm har skjænket en minde-medalje i sølv over afdøde museumsdirektør, zoologen S. L. Lovén. De andre givere er arkivar Chr. Koren, dr. L. Borthen, fru assessor Bergh, fabrikeier Thorvald Hansen, bankkasserer Brinchmann, handelsmand P. J. Larsson, købmand Ludvig Øyen, bankchef Andr. Berg, skolebestyrer Krokstad og desuden flere anonyme.

Blandt de nye erhvervelser er især at fremhæve en ældre fir-kantet japansk sølvmynt, en dobbelt formælingsthaler fra keiser Ferdinand II, en dødsmedalje præget over pave Leo XIII og en middelaldersk engelsk sølvmynt, fundet i jorden i Rissen. Den sidstnævnte er af de saakaldte short-cross pennies og præget under

Henrik II eller III. Endvidere en svensk sølvmedalje præget i anledning af Carl Johans 25 aars regjerings-jubilæum 1843, en religiøs tysk medalje, en religiøs, sandsynligvis engelsk skuemynt, et transvaalsk pund i guld, en del ældre norsk-danske pengesedler og sølvmynter, som samlingen ikke havde før. En Braunschweiger saakaldt Patriot- eller Pelikanthaler fra det 16de aarhundrede er en af de mange symbolske thalere fra denne tid. Den vigtigste erhvervelse er dog et større antal danske mynter fra middelalderen, hovedsagelig fra tiden imellem Knut den Store og Erik Menved, som samlingen hidtil har manglet, hvilke er indkjøbt fra en numismatisk forretning i Stockholm.

Herved har den middelalderske afdeling for Danmarks vedkommende faaet en værdifuld forøgelse, idet de fleste danske konger nu er repræsenterede, om det end fremdeles er ønskeligt at komplettere denne afdeling videre.

Udgifterne har beløbet sig til kr. 209.29.

Den zoologiske samling.

(Bestyrere: For Pattedyrsamlingen M. Foslie, for Fuglesamlingen G. Swenander, for Fiske- og Evertebratsamlingen V. Storm).

Pattedyrsamlingens væsentligste tilvekst omfatter følgende arter: En ung grønlandssæl fra Orkedalsfjorden, skudt i januar, en voksen fjordsæl, skudt ved Brønø, en ung ringsæl, fanget paa line i Ilsvigen i november, og en voksen hvidfisk (hun), skudt ved Brønø i slutningen af mai.

Den høsten 1902 paabegyndte ombygning af inventariet i fuglesamlingen afsluttedes i marts maaned. Derefter blev samlingen paany opstillet og ordnet og samtidig alle fugle forsynet med ensartede stativer og etiketter. Et stort antal gamle og daarligere eksemplarer er bleven erstattet med nye. Samlingens tilvekst omfatter ialt ca. 160 eksemplarer, som alle tilhører Norges fauna. Af amtsskognester Aaeng er modtaget som gave en stenfalk, en kortøret ugle og to ryper, og af ingeniør Gram en agerrikse. De øvrige eksemplarer er anskaffet ved kjøb. Ogsaa skelet- og eg-samlingen er forøget med adskillige nyanskaffelser.

Efter at Fiskefaunaen nu er bleven bedre kjendt, er det sjeldnere, at Exemplarer af særegen Interesse erholdes til Samlingen. Her kan nævnes:

I August modtoges fra Hitren et Exemplar af *Lampris guttatus*, som hører til de største, idet det har en Længde af 1,2 m. og en Høide af 60 ctm.

Af *Argyropelecus Olfersi*, som af og til driver til vore Kyster med Golfstrømmen, var et Ex. strandet helt inde i Hommelviken (²¹/₄ 03) og findes nu opstillet i Samlingen.

En *Salmo eriox* (Ferskvandsørret) af en måske forhen ukjendt Størrelse, idet den har en Længde af 1,32 m. og en Høide af 25 cm., er indsendt fra Hevne ($\frac{1}{11}$).

Af en *Lamna cornubica* udtoges Fostre i November; der fandtes i den også en stor Mængde uudviklede Fostre.

En Del Fiske, navnlig Yngel er (tilligemed Evertebrater) indsamlet i Fjorden af Conservator Dr. Swenander.

Desuden er indkjøbt Exemplarer til Supplering af den ældre Samling og til Bytte med andre Musæer. Fra Prof. Dean, New-York, er blandt andet erholdt et stort Ex. af den mærkelige Ga-noide, *Polypterus bechir*.

Fra Museumsdirektør Ficke, Freiburg, er modtaget — ligeledes i Bytte mod Fiske fra Thronhjemsfjorden — en betydelig Sam-ling *Insecta coleoptera*.

Af den sidstnævnte Klasse er, ligesom forhen, gjort nogle Indsamlinger, navnlig i Mostadmarken og på Bynesset; men Som-meren var hertil høist ugunstig, sandsynligvis mest som en Følge af den foregående endnu koldere Sommer (1902), som har været til Hinder for Udviklingen. Dog gjordes enkelte interessente Fund, hvoraf her eksempelvis kun anføres nogle få:

Pachyneura fasciata & *Dialyta erinacea*, der forleden Som-mer fandtes som ny for Faunaen, forekom også i sidste Aar i Mostadmarken; den sjeldne *Hydrophorus nebulosus* forekom i uhyre Mængde ved Vennavandets Bredder; den forhen som meget sjelden anseede *Arctophila bombiformis* er i de senere Aar fundet ganske hyppig i de fleste solvarme Trakter.

Af Arachnider kan noteres *Segestria senoculata*, forhen kun fundet en enkelt Gang i Egnen, men som i sidste Sommer såes i store Selskaber på Kjeldermure på Bynesset.

Dr. Swenander meddeler følgende om de af ham foretagne zoologiske undersøgelser:

I modsætning til tidligere undersøgelser over bundfaunaen har jeg i det forløbne aar væsentligst beskæftiget mig med indsamling af planktonformer. Jeg har i dette øjemed med den af selskabet og Trondhjems biologiske station indkjøbte motorbaad i løbet af sommeren foretaget reiser til forskjellige dele af fjorden samt trakten

omkring Hitteren. Ogsaa under vintermaanederne er indsamlingerne fortsat, idet jeg med visse mellemrum besøgte de samme steder og foretog haavning. Det ichtyologiske materiale, som herunder blev indsamlet, kommer jeg selv til at bearbejde og skal senere give en redegjørelse for resultatet.

Imidlertid har jeg ogsaa foretaget endel bundskrabninger, væsentligst for at komplettere museets materiale af athecate Hydroider, hvis bearbejdelse jeg i den senere tid har været beskæftiget med.

Den botaniske samling.

(Bestyrer: M. Foslie).

Samlingen er i det forløbne aar forøget med et betydeligt antal kalkalger.

Gaver af karplanter er modtaget af distriktslæge Hagen, Opdal, og Bersvend Ranum, Ranheim.

Bestyreren har foretaget undersøgelser over kalkalgernes forekomst ved Hvaløerne. Bearbejdelsen af en samling Lithothamnier fra den hollandske Siboga-ekspedition (nederlandsk Ostindien) var ved aarets udgang endnu ikke afsluttet.

Halvdelen af det til algologiske undersøgelser bevilgede beløb blev overdraget lærer E. Norum, Haugesund, som foretog saadanne undersøgelser i juli i Beitstadfjorden. Det indsamlede materiale skal afleveres til samlingen.

Som foreløbig meddelelse skal anføres, at der blandt nogle kalkalger fra Japan, som bestyreren har havt til bestemmelse, findes en ny form af *Melobesia marginata*, — f. *Sargassii* Fosl. mscr. Den vokser paa luftblærerne især af *Sargassum serratifolium*. Formen adskiller sig ved mere ujevne skorper, tildels lidt længere perithalceller og ofte større konceptakler end hos hovedformen. Sporangie-konceptaklerne er 180—230 μ i diameter og de firdelte sporangier 60—80 μ lange, 35—50 μ brede. Cystokarpie-konceptaklerne er 200—300 og antheridie-konceptaklerne 75—90 μ i diameter.

Mineralsamlingen.

(Bestyrer: C. Schulz).

I Årets Løb er gennem Bestyreren tilflydt Samlingen Mineraler og Bergarter fra Forekomster i de nordlige Amter, indsamlet ved Besøg ved Bergværker m. v. nordpå.

Fra Kristiania Bergbureau er indkøbt en Del Mineraler fra nyere norske Mineralforekomster i det sydlige Norge.

Fra følgende er indkommen som Gaver:

Ingeniør Svendsen: Mineraler fra Ryfylke.

Ingeniør S. Falch: Gedigent Kobber fra Averø ved Kristiansund.

Konsul Halfdan Klíngenberg: Blyglans fra Ranens Sølv- og Blygruber.

Direktør Witt, Kåfjord: Apatit, krystalliseret, fra Gellivare, sølvholdig Fahlerts fra Svenningdal, grøn Zinkblende med Blyglans fra Hitteren, Skalenaider-Tvillinger fra Kåfjord Gruber.

Grubeingeniør Karlsson, Sulitelma: Svovlkis i Terninger, Apofyllit og Desmin, samt Danait fra Sulitelma Gruber.

Ingeniør W. Nielsen: Kobberkis fra Aanerfjord, Alten.

Slagter L. Solberg: Fossiler fra Spitsbergen.

Overlærer Dähle: Turmalin fra Kragerø.

Fotograf Aune: Kind- og Stødtand af Mammuth fra Klondyke.

Kand. min. P. Schei: Kleveit, Aasland, Sætersdalen, Fergusonit, Hogtveit, Sætersdalen, Apatit, Krystaller, Risø, Langø.

Professor Brøgger har givet Tilsagn om at tilstille Samlingen en Række Fossiler fra post-glaciale Lerlag i det Trondhjemske.

Ingeniør I. Normann har tilstillet Samlingen et meget stort Håndstykke af Molybdænglans fra Knaken Grube ovenfor Flekkefjord.

Det skal bemærkes, at en god Del af den Tilvækst, Samlingen har fået i de sidste År, ikke kan nyttiggjøres ved Udstilling i Montrene, da den disponible Plads i disse allerede er helt optaget.

Bibliotheket.

(Bibliothekar: Th. Petersen).

Bibliotheket er i 1903 blevet forøget med 1154 Bind, 16 Karter og 4 Manuskripter, fordelte som nedenstaaende Tabel udviser. I den sidste Rubrik er samtidig Udlaanet specificeret.

	Tilvækst.			Udlaan.
	Ved Kjøb.	Ved Gave el. Bytte.	Tilsammen.	
	Bind.	Bind.	Bind.	
Skrifter af naturvidsk. Indhold . .	40	486	526	270
Skrifter af historisk Indhold	58	204	262	1267
Skrifter af blandet Indhold	18	138	156	298
Skrifter i andre Fag	76	134	210	1418
Sum	192	962	1154	3253
Karter		16	16	
Manuskripter		4	4	

Af Gaver, skjænkede til Bibliotheket i det forløbne Aar, kan fremhæves samtlige Aargange af Morgenbladets literære Søndagsnummer fra Hr. Oberstløjtnant *O. Holtermann*, samt fra Hr. Toldbetjent *H. Barth* en Samling Skrifter, væsentlig af religionsfilosofisk Indhold, der i sin Tid har tilhørt Giverens Fader, afdøde Forstmester Barth, og af denne er bleven forsynet med talrige haandskrevne kritiske Randbemærkninger. Af de indkomne Manuskripter kan nævnes en Samling Papirer vedkommende Throndhjems Bagerlaug 1657—1863 og 1 Pakke Bidrag til Throndhjems Folkeskoles Historie af den flittige Samler afdøde Folkeskolelærer *A. Wæthe*, skjænkede af dennes Enke.

Udlaanet er i 1903 gaaet noget tilbage. Medens de udlaante Bøgers Antal i 1902 var 3663, er dette iaar sunket til 3253.

Nedgangen sees omtrent udelukkende at have fundet Sted inden Afdelingen „Skrifter i andre Fag“, der blandt andet ogsaa omfatter Skjønliteratur, hvorefter der har været mindre Efterspørgsel, efterat Folkebibliotheket er traadt i Virksomhed, samtidig som man ogsaa har søgt at indskrænke Hjemlaan af norsk og dansk Skjønliteratur.

Fra Universitets-Bibliotheket har været hidlaant 32 Bind Bøger, fra Vetenskaps-Akademiens Bibliotek i Stockholm 1 Bd. Til Universitets-Bibliotheket har herfra været udlaant 13 Manuskripter og 8 Bind Bøger, til Bergens Museum 1 Manuskript og til Stiftsarkivet 1 Manuskript.

Katalogiseringen af Boecks Bibliothek har været fortsat uafbrudt og væsentlig omfattet historiske og juridiske Smaatryk, der udgjør en betragtelig Del af Bibliothekets Bindantal, og hvoraf det meste nu er færdigkatalogiseret.

Pladsforholdene i Bibliotheket har i det forløbne Aar været næsten uholdbare, og det har været forbundet med ikke ringe Vanskeligheder at holde de mest overfyldte Afdelinger i den tilbørlige Orden. Denne Nød vil imidlertid nu foreløbig blive afhjulpet, idet den i 1903 paabegyndte Forhøielse af Mellembygningen vil være fuldstændig færdig og indredet til Høsten 1904.

Bibliothekets Bytteforbindelser er forøgede med 6:

Berkeley.	University of California.
Berlin.	Kgl. Preuss. Akademie der Wissenschaften.
Drøbak.	Den biologiske Station.
Kjøbenhavn.	Conseil permanent international pour l'exploration de la mer.
Missoula.	University of Montana.
Zürich.	Antiquarische Gesellschaft.

Gaver til Bibliotheket

er modtagne fra følgende:

- T.hjems tekniske Aftenskole.
- Amtmanden i Nordre T.hjems Amt.
- Amtmanden i Søndre T.hjems Amt.
- Det Deichmannske Bibliothek, Kra.

- T.hjems Brændevinssamlag.
 Carlsberg Laboratoriet, Kbh.
 Departementet for det Indre, Kra.
 Døvtumforeningen, T.hjem.
 Finantsdepartementet, Kra.
 T.hjems Fiskeriselskab.
 Norges Fiskeristyreelse, Bergen.
 Bergens historiske Forening.
 Foreningen til Dyrenes Beskyttelse, T.hjem.
 Foreningen „Norsk Husflids Venner“, T.hjem
 A. Bruns Forlag, T.hjem.
 Arméens Generalstab, Kra.
 Den norske Hvalfangerforening, Tønsberg.
 Justitsdepartementet, Kra.
 T.hjems Jæger- og Fiskerforening.
 Bergens Kathedralskole.
 T.hjems Kathedralskole.
 Kirke departementet, Kra.
 Landbrugsdepartementet, Kra.
 Norges Landbrugshøiskole, Aas.
 Norsk Lægforening, Kra.
 T.hjems Magistrat.
 T.hjems Maskinistskole.
 Skiens Museum.
 T.hjems Realskole.
 Redaktionen af T.hjems Adresseavis.
 — - Nordre T.hjems Amtstidende, Levanger.
 — - Stenkjær Avis.
 — - Namdalens Blad, Namsos.
 — - Narvik Dagblad.
 — - Dagsposten, T.hjem.
 — - Folketidende, T.hjem.
 — - Hallo, T.hjem.
 — - Heimkjær, T.hjem.
 — - Indheredsposten, Stenkjær.
 — - Nauma, Namsos.

- Redaktionen af Nidaros, T.hjem.
 — - Nordtrønderen, Namsos.
 — - Ny Tid, T.hjem.
 — - Narvik Tidende.
 — - Nordenfjeldske Tidende, Levanger.

Medicinske Selskab, Kra.

Selskabet for Norges Vel, Kra.

Gløshaugens off. Skole for Døve, T.hjem.

Den off. Skole for Døve i T.hjem.

Stavanger off. Skole.

Tromsø off. Skole.

Stiftsarkivet, T.hjem.

T.hjems Turistforening.

Udenrigsdepartementet, Stockh.

Norges geol. Undersøgelse, Kra.

Universitets-Bibliotheket, Kra.

Videnskabselskabet, Kra.

Adresseavisens Trykkeri, T.hjem,

Aktietrykkeriet, T.hjem.

J. Kr. Myklebusts Trykkeri, T.hjem.

Nidaros Trykkeri, T.hjem.

K. O. Sundts Trykkeri, T.hjem.

Arbo, C. O. E., Brigadelæge, Kra.

Barth, H. R., Toldbetjent, T.hjem.

Bauck, Hans, Kjøbmand, T.hjem.

Borredon, G., Napoli (Ischia).

Borthen, L., dr. med., T.hjem.

Boulanger, E., licencié ès-sciences, Paris.

Bowditch, Charles, P., Cambridge, Mass.

Bøgh, W. B., Papirhandler, T.hjem.

Clemm, W. N., dr., Darmstadt.

Coutts, John, London.

Dahl, N. A., fhv. Raadmand, Bergen. †.

Dahl, Enkemadame, T.hjem.

- Dannevig, G. M., Bestyrer, Flekkefjord.
Ebbell, O. F., Arkitekt, T.hjem.
Erichsen, A. E., Rektor, Stavanger.
Forfang, A., Seminarlærer, Levanger.
Foslie, M., Konservator, T.hjem.
Fritsche, H., dr., Riga.
Føyn, A. Chr., cand. real., T.hjem.
Haakonsen, B. C., Restauratør, T.hjem.
Håkonson-Hansen, M. K., Overlærer, T.hjem.
Hartmann, B., Overlærer, T.hjem.
Hoff, Frk.nerne, T.hjem.
Holtermann, O., Oberstløjtnant, T.hjem.
Jahr, T., Bibliotekar, Washington.
Jensen, V. P. H., dr. med., Kbh.
Kielland, Kr., Læge, T.hjem.
Kindt, O., Læge, T.hjem.
Knudsen, V., Kaptein, T.hjem.
Kock, Alb. Emil, T.hjem.
Koren, Kr, Stiftsarkivar, T.hjem.
Lossius, K., Rektor, T.hjem.
von Maurer, Frau Geheimrath, München
Motzfeldt. P., Foged.
Munthe, Chr. M., Kaptein, Kra.
Munthe, Hartv, Oberstløjtn., Kra.
Nøvik, P., Statsgartner, Kra.
Paludan, J., Professor, Kbh.
Petersen, Th, cand. mag., T.hjem.
Pettersen, Hj., Bibliotekar, Kra.
Prytz, A., Lærer, Røros.
Qvigstad, J., Rektor, Tromsø.
Ribsskog, O. K., Lærer, T.hjem.
Rygh, K., fhv. Overlærer, T.hjem.
Schmidt-Nielsen, S., dr. philos., Bergen.
Schneider, J. Sparre, Konservator, Tromsø.
Schreiner, K. E., dr. med., Kra.
Storm, V., Konservator, T.hjem.

Strand, Embr., Konservator, Kra.
 Støren, E., Læge, Meldalen.
 Swenander, G., dr. philos., T.hjem.
 Thaulow, Henriette, Frk., Kra.
 Thiis, Jens, Direktør, T.hjem.
 Torgersen, H. E., T.hjem.
 Ulvestad, Martin, Minneapolis.
 Winecke, S. H., Enkefru, Kbh.
 Vold, J., Assistent, T.hjem.
 Wæthe, G., Enkefru, T.hjem.
 Øverland, Gerh., Pastor, T.hjem.

Fortegnelse over Bøger, indkomne i 1903 ved Bytte.

- Adelaide. Royal Society of South Australia. Memoirs. 2, 1. Transactions. 26. 27, 1.
- Amsterdam. Koninkl. Akademie van Wetenschappen. Jaarboek. 1902. Prijsvers. 1903. Proceedings of the Section of Sciences. 5, 1—2. Verhandelingen. Afd. Letterkunde. D. 4, 1. 5, 1—3. Afd. Natuurkunde. Sect. 1. D. 8, 3—5. Sect. 2. D. 9, 4—9. Verslagen en Mededeelingen. R. 4. D. 5. Verslagen van de gewone Vergaderingen. D. 11, 1—2.
- Baltimore. John Hopkins University. Circulars. 161—164.
- Basel. Naturforschende Gesellschaft. Verhandlungen. 15, 1. 16.
- Bergen. Vestlandske Kunstindustrimuseum. Aarbog. 1902.
- Bergens Museum. Aarbog. 1902, 3. 1903, 1—2. Aarsberetning. 1902. G. O. Sars. An Account of the Crustacea of Norway, Isopoda 4, 11—14.
- Selskabet for de norske Fiskeriers Fremme. Aarsberetning. 1901. 1902. Fiskeritidende. Aarg. 22 (1903).

- Berkeley. University of California. Publications. Botany. 1, p. 141—164. Zoology. 1, 1—3.
- Berlin. Kgl. preussische Academie der Wissenschaften. Mathematische Abhandlungen. 1887. 1888. 1892—1894. 1897. 1901. 1903. Physikalische Abhandlungen. 1882—1902. Sitzungsberichte. 1882—1903.
- Centralbureau der Internat. Erdmessung. Resultate des internat. Breitendienstes 1. Bestimmung der Schwerkraft auf dem Atlantischen Ocean etc. 1903. Seismometrische Beobachtungen in Potsdam 1 Apr.—31 Dec. 1902.
- Kgl. Preuss. Meteorolog. Institut. Bericht 1902. Jahrbuch 1902. Ergebnisse der Beobacht. an den Stationen II und III Ordnung 1898, 3. Ergebnisse der Gewitter Beobacht. 1898—1900. Ergebnisse der Niederschlags-Beobachtungen 1899—1900. G. Hellmann. Regenkarte d. Prov. Schlesw. — Holst. u. Hannover. — Westfalen. — Hessen-Nassau u. Rheinland.
- Gesellschaft für Erdkunde. Zeitschrift. 1903.
- Kgl. Museum für Naturkunde. Bericht. 1902. Mitteilungen aus der zoolog. Samml. 2, 3. F. Hilgendorf u. P. Pappenheim. Die Fischfauna des Rukwa-Sees. F. Thureau. Neue Rhopaloceren aus Ost-Afrika.
- Bonn. Niederrheinische Gesellschaft für Natur- u. Heilkunde. Sitzungsberichte. 1902, 2.
- Naturhistorischer Verein der preuss. Rheinlande, Westphalens etc. Verhandlungen. 59, 2.
- Verein von Altertumsfreunden im Rheinlande. Jahrbücher. 108—110.
- Boston. American Academy of Arts and Sciences. Proceedings. 37, 23. 38, 1—25.
- Massachusetts Institute of Technology.

- Technology Quarterly and Proceedings of the Society of Arts. 15 (1902), 4. 16 (1903) 1—2.
- Society of Natural History. Memoirs. 5, 8—9. Proceedings. 30, 3—7. 31, 1.
- Bruxelles. Académie Royale de Belgique. Annuaire. 1903. Bulletin. 1902, 9—12. 1903, 1—10.
- Société entomologique. Annales. 46 (1902).
- Société Malacologique. Annales. 36. 37.
- Budapest. Kgl. ungar. geol. Landesanstalt. Jahresbericht. 1900. Katalog der Bibliothek. Nachtrag V. Földtani Közlöni (geologische Mittheilungen). 32, 10—12. 33, 1—9. A. v. Kaleczinszky. Die Mineralkohlen der Länder der ungarische Krone.
- National Museum. Annales. 1, 1—2. Aquila. 9. Supl. 10.
- Buenos Aires. Museo Nacional. Anales. 7. Ser. 3. 1, 1—2.
- Cambridge, Mass. Harvard University. Peabody Museum of American Archæology and Ethnology. Memoirs. 2, 2.
- Cap of Good Hope. Royal Observatory. Report. 1902.
- Cherbourg. Société nationale des Sciences naturelles et mathématiques. Memoirs 32. 33, 1.
- Chicago. Newberry Library. Report 1902.
- Colorado Springs. Colorado College Scientific Society. Studies. 10.
- Cordoba (Argentina). Boletin. 17, 2—3.
- Danzig. Naturforschende Gesellschaft. Schriften. 10, 4.
- Dijon. Académie des Sciences, Arts et Belles—Lettres. Mémoires. 8 (1901—1902).
- Dresden. Kgl. Sächsischer Alterthumsverein. Neues Archiv. 24. Jahresbericht, 1901—1903.
- Dublin. Royal Irish Academy. Transactions. 32, Sect. A. 6. 32, S. B. 2. 32, C. 1. Proceedings. 24, Sect. A. 2, Sect. B. 3, Sect. C. 2. 3
- Royal Dublin Society. Economic Procee-

- dings. 1,3. Scientific Transactions. 9,5. Scientific Transactions. 7, 14—16. 8, 1.
- Edinburgh. Society of Antiquaries of Scotland. Proceedings. 36 (1901—1902).
- Geological Society. Transactions. 8. 2. Special part.
- Royal Society. Proceedings. 23. Transactions. 40, 1—2. 42.
- Elberfeld. Naturwissenschaftlicher Verein. Jahresbericht. 10.
- Frankfurt am Main. Senckenbergische naturforschende Gesellschaft. Bericht. 1903.
- Gefle. Gestriklands Fornminnesförening. Meddelanden. 1902.
- Göttingen. Kgl. Gesellschaft der Wissenschaften. Geschäftl. Mittheilungen. 1902, 2. 1903, 1. Nachrichten. Math.-phys. Kl. 1902, 6. 1903, 1—4.
- Greifswald. Naturwissenschaftl. Verein für Neu Pommern u. Rügen. Mittheilungen. 34.
- Grenoble. Académie Delphinale. Bulletin. 15 (1901).
- Halifax. Nova Scotian Institute of Science. Proceedings and Transactions. 10, 3—4.
- Halle. Verein für Erdkunde. Mittheilungen. 1903.
- Hamburg. Die Hamburgischen wissenschaftlichen Anstalten. Jahrbuch. 18. 19. Mittheilungen a. d. naturhist. Museum. 18. 19. Mittheilungen a. d. botan. Mus. 1901. Mittheilungen der Sternwarte. 7. Voller. Das Grundwasser in Hamburg. 9—10. S. Hara. Die Meister der jap. Schwertzierathen.
- Harlem. Teyler's Genootschappen (Fondation Teylerienne). Archives. Vol. 8, 2.
- Société Hollandaise des Sciences. Archives. Ser. 2, T. 8, 1—4. Natuurkundige Verhandeling. 3 Verz. 5, 3.
- Heidelberg. Historisch-philosophischer Verein. Neue Heidelberger Jahrbücher. 12, 1.

- Helsingfors. Finska Fornminnesföreningen. Finskt Museum. 9 (1902). Suomen Museo. 9 (1902). Tidsskrift. 22.
- Geografiska Föreningen i Finland. Tidsskrift. 15 (1903).
- Societas pro fauna et flora Fennica. Acta. 21—23. Meddelanden. 23. 28.
- Société Finno-Ougrienne. Journal. 21. Mémoires. 19—21.
- Indianapolis. Indiana Academy of Science. Proceedings. 1901.
- Kalmar. Kalmar Läns Fornminnesförening. Meddelanden. 3.
- Karlskrona. Blekinge Museiförening. Årsberättelse. 1903.
- Kiel. Naturwissenschaftlicher Verein für Schleswig-Holstein. Schriften. 12, 2.
- Kiew. Société des Naturalistes. Mémoires. 17, 1.
- Kjøbenhavn. Det store kgl. Bibliothek. Aarsberetninger og Meddelelser. 1902—1903. Accessionskatalog. 1902.
- Conseil permanent international pour l'exploration de la mer. Bulletin. 1902—1903, No. 1—4. Publications de circonstance. 1—7. Rapports. 1.
- Den botaniske Forening. Botanisk Tidsskrift. 25, 1—2.
- Universitetets zoologiske Museum. H. Winge. Grønlands Pattedyr. H. Winge. Om jordfundne Fugle fra Danmark. S. Jensen. Mammals observed on Amdrup journeys to East Greenland 1898—1900.
- Rigsarkivet. Fonden ad usus publicos. 2. Kancelliets Brevbøger 1580—1589.
- Kgl. Danske geograf. Selskab. Tidsskrift. 16, 7—8.
- Kgl. Danske Videnskabernes Selskab.

- Oversigt over Forhandlingerne. 1902, 4—6. 1903, 1—5. Skrifter. 6 R., naturv. og math. Afd. 11, 4—6. 12, 1—3. W. Christensen. Dansk Statsforfatning i det 15 Århundrede.
- Königsberg. Physikal.-oekon. Gesellschaft. Schriften. 43 (1902).
- Krakow. Académie des Sciences. Bulletin internat. Cl. Math. & Natur. 1902, 8—10. 1903, 1—7. Cl. Philos. & Hist. 1902, 8—10. 1903, 1—7. Catalogue of the polish scientific Literature 2, 3—4. 3, 1.
- Kristiania. Det statistiske Centralbureau. Statistisk Aarbog. 22 (1902). Arbeidsmarkedet. 1, 1—2. Meddelelser. 21 (1903). Norges officielle Statistik. 4 R., No. 49. 56—75 A. N. Kiær. Nye Bidrag til Belysning af Frugtbarhedsforholdene inden Ægteskabet i Norge.
- Norsk Folkemuseum. Aarsberetning. 1902.
- Det norske meteorologiske Institut. Bulletin. 1901—1902. Jahrbuch. 1902. Nedbøriagttagelser. 8 (1902).
- Norges geografiske Opmaaling. Topografisk Kart over Norge. I 11. Lofotodden. J 12. Helligvær. J 13. Gildeskaal. Æ 2. Makur. H 15. Trænen. U 1. Ingø. Specialkart over Nordfjord. A 13, 1. Specialkart over Havne i Finmarken. Bl. 3.
- Kgl. Fredriks Universitet. J. Fr. Schroeter. Untersuchung ueber die Eigenbewegung von Sternen in der Zone 65° — 70° nördl. Declination.
- Videnskabselskabet. Forhandling 1902. Skrifter 1902, 1—2.
- Lawrence (Kansas). University of Kansas. The Kansas University Quarterly. Ser. A. 10, 4. Science Bulletin. 1, 5—12.
- Leipzig. Gesellschaft der Wissenschaften. Abhandlungen. 28, 4—5. Berichte. Math.-phys. Cl.

- 55, 1—5. Phil.-hist. Cl. 54, 3. 55, 1—2. Verein für Erdkunde. Mittheilungen. 1902.
- London. British Museum. Catalogue of Madreporaria IV. Catalogue of the Species of Entozoa or intestinal Worms. „Southern Cross“ Report.
- Royal Society. Proceedings. 470—484. Reports to the Malaria Committee. Ser. 8. Reports of the Sleeping Sickness Commission. 1—4. Philosophical Transactions. (A) 201—202. (B) 196.
- Lund. Universitetet. Acta. 37, 1—2.
- Manchester. Manchester Museum, Owens College. Notes. 10—16. Report. 1902—1903.
- Literary and Philosophical Society. Memoirs and Proceedings. 47.
- Mexico. Instituto Geológico de Mexico. Boletín. 16.
- Missoula. University of Montana. Bulletin. 3. 7. 10.
- Moscou. Société imperiale des Naturalistes. Bulletin. 1901, 2—4.
- München. Ornithologischer Verein. Jahresbericht. 1901—1902.
- Nancy. Académie de Stanislas. Mémoires. 1901—1902.
- New Haven. Connecticut Academy of Arts and Sciences. Transactions. 11, 1—2.
- New York. American Museum of Natural History. Bulletin. 16. 18, 1. List of Papers published in the Bulletin and Memoirs. Vol 1—XVI. (1881—1902). Annual Report. 1902.
- Nürnberg. Naturhistorische Gesellschaft. Abhandlungen. 15, 1.
- Osnabrück. Naturwissenschaftlicher Verein. Jahresbericht. 15.
- Ottawa. Royal Society of Canada. Proceedings and Transactions. 7. 8.
- Geological Survey of Canada. Catalogue of Canadian Birds 2. Geological Map of Dominion

- of Canada (Western Sheet 783). Annual Report. 1899. Maps to Vol. XII.
- Paris. Museum d'Historie naturelle. Bulletin. 1902, 3-8.
- Philadelphia. Academy of Natural Sciences. Proceedings. 54, 1-3.
- American Philosophical Society. Proceedings. 169-172.
- Pittsburgh. The Carnegie Museum. Publications. No. 13-19. Te Sevent Celebration of Founder's Day at the Carnegie Institute Nov. 6. 1902.
- Prag. Böm. Kaiser Franz Joseph Akademie der Wissenschaften, Literatur und Kunst. Rozpravy (Abhandl.). Trida (Kl.) I. 10. III. 9, 1. Sbirka pramenů ku poznání literárního života v čechách, na moravě a v slezsku. Skup. I. Rada 1, 3-4. 2, 4-5. Skup. 2. 5. Mart. Koláře. Ceskomoravská heraldika I. Bibliotéka klassiků řeckých a římských 5, 1. 7.
- Kgl. Böhmische Gesellschaft der Wissenschaften. Jahresbericht. 1902. Sitzungsberichte. Mathem.-naturw. Cl. 1902. Chr. Doppler. Über das farbige Licht der Doppelsterne.
- Regensburg. Naturwissenschaftlicher Verein. Berichte. 9.
- Riga. Gesellschaft für Geschichte u. Altherthumskunde der Ostseeprovinzen Russlands. Sitzungsberichte. 1902.
- Rom. Reale Accademia dei Lincei. Atti. 1903.
- St. Louis. Academy of Sciences. Transactions. 11, 6-7.
- Missouri Botanical Garden. Annual Report. 13 (1902).
- St. Petersburg. L'Académie impériale des Sciences. Bulletin. 13, 4-5. 14-16. 17, 1-4. Mémoires. Ser. 8. Cl. hist.-philos. 4, 9. 5. 6, 1-4. Ser. 8. Cl. phys.-mathém. 10, 5-6. 11, 6-11. 12.

- St. Petersburg. Laboratoire biologique. Bulletin. 6, 3—4.
- Schwerin. Verein für meklenburgische Geschichte und Alterthumskunde. Jahrbücher. 68.
- Skara. Westergötlands Fornminnesförening. Tidskrift. 2, 2—3. Bihang.
- Stavanger. Museum. Aarshefte 1902.
- Stockholm. Svenska Fornminnesföreningen. Tidskrift. 12, 1.
- Nordiska Museet. Samfundet för nord. Mu-
seets Främjande. Meddelanden. 1900—1901. Nor-
diska Museet. Meddelanden. 1901. Minnen från
nord. Mus. 2, 8—10. Sommarbilder från Skansen.
Vinterbilder från Skansen.
- Sveriges geologiska Undersökning. Ser.
Aa. Kartblad 116. 118. 122 med beskrifning.
Ser. Ac. 7. Ser. C. 193—194.
- Kongl. Svenska Vetenskapsakademien.
Arkiv för Matematik, Astronomi och Fysik. 1, 1—2.
Arkiv för Kemi, Mineralogi och Geologi. 1, 1. Ar-
kiv för Botanik. 1, 1—3. Arkiv för Zoologi. 1, 1—2.
Årsbok. 1903. Handlingar. 36. 37, 1—2. Bihang
til Handlingar. 28, 4. Öfversigt af Handlinger. 59
(1902). Lefnadstekningar. 4, 3. Meteorologiska
lagttagelser. 40—42. Acta Horti Bergiani. 3, 1.
Jac. Berzelii's Resanteckningar.
- Kongl. Vitterhets, Historie och Antiqui-
tets Akademien. Månadsblad. 1897. Tidskrift.
17, 1.
- Strengnäs. Södermanlands Fornminnesförening. Bi-
drag til Södermanlands äldre Kulturhistorie. 12
—13.
- Toronto. Canadian Institute. Transactions. 8, 2. Pro-
ceedings. 2, 5.
- Meteorological Service, Dominion of
Canada. Register. 1902. Monthly Weather
Review 26, 10—12. 27, 1—8.

- Toronto. University. Studies. Biological Ser. 3. Physiological Ser. 2, 1. Geological Ser. 2. Physical Science Series. 1—2.
- Upsala. Universitetet. Årsskrift 1902. Förarbetena till Sveriges Rikes Lag. 4 5. Läroverkskommitténs Betänkande. 1—3. K. Ahlenius. Ångermanälvens flodområde. H. Lundborg. Die progressive Myoklonus Epilepsie. Sveriges offentl. Bibliotek. Accessionskatalog 16 (1901). Bulletin of the geological Institution. 5, 2. Bulletin mensuel de l'Observatoire météorologique 34 (1902). S. Lönborg. Sveriges Karta.
- Washington. U. S. Departement of Agriculture. Yearbook. 1901. Division of Entomology. Bulletin. 25. New Ser. 4. 16. 20. 25—28. 31. 32. 34. 35. 37. Circulars. 53. 2 Ser. 35. Report of the acting Entomologist for 1902.
- Smithsonian Institution. Smithsonian miscellaneous Collections. 41. Contributions. 1373. Annual Reports. 1901. Bureau of Ethnology. Annual Report. 19, 1—2. Bulletin. 26. 27. U. S. National Museum. Bulletin. 50, 2. 51. 52. Proceedings. 23. 24.
- Library of Congress. T. Jahr & A. J. Strom. Bibliography of cooperative Cataloguing and the printing of Catalogue Cards. List of References on Reciprocity. Reports Want List, — and Duplicate List of Periodical and Serials.
- Naval Observatory. Meteorol. Observations and Results. 1891—92. Report for the fiscal year ending $\frac{30}{8}$ 1902. Publications. 2 Ser. 2.
- Coast and Geodetic Survey. List and Catalogue of Publications. 1816—1902. Report. (1900—1901).
- U. S. Geological Survey. Geological Atlas. 72—90. Bulletin. No. 177—207. Monograph.

-
- 41—43. Professional Paper. 1—8. Annual Report. 23 (1901—1902). Mineral Resources. 1900—1901. Water-Supply and Irrigation Papers. No. 65—79.
- Wien. K. K. Central-Anstalt für Meteorologie und Erdmagnetismus. Jahrbücher. 1901 (38) & Anhang.
- K. K. zoolog. botan. Gesellschaft. Verhandlungen. 52 (1902).
- Naturhistorisches Hofmuseum. Jahresbericht. 1901.
- York. Yorkshire Philosophical Society. Report. 1902.
- Zürich. Stadtbibliothek. Neujahrsblatt. 1903.
- Naturforschende Gesellschaft. Vierteljahrsschrift. 47, 3—4. 48, 1—2.
- Östersund. Jämtlands Läns Fornminnesförening. Tidsskrift. 3, 2.
-
-

1. *Verzeichnis der Werke* (1901-1902) ...
 2. *Verzeichnis der Werke* (1903-1904) ...
 3. *Verzeichnis der Werke* (1905-1906) ...
 4. *Verzeichnis der Werke* (1907-1908) ...
 5. *Verzeichnis der Werke* (1909-1910) ...
 6. *Verzeichnis der Werke* (1911-1912) ...
 7. *Verzeichnis der Werke* (1913-1914) ...
 8. *Verzeichnis der Werke* (1915-1916) ...
 9. *Verzeichnis der Werke* (1917-1918) ...
 10. *Verzeichnis der Werke* (1919-1920) ...
 11. *Verzeichnis der Werke* (1921-1922) ...
 12. *Verzeichnis der Werke* (1923-1924) ...
 13. *Verzeichnis der Werke* (1925-1926) ...
 14. *Verzeichnis der Werke* (1927-1928) ...
 15. *Verzeichnis der Werke* (1929-1930) ...
 16. *Verzeichnis der Werke* (1931-1932) ...
 17. *Verzeichnis der Werke* (1933-1934) ...
 18. *Verzeichnis der Werke* (1935-1936) ...
 19. *Verzeichnis der Werke* (1937-1938) ...
 20. *Verzeichnis der Werke* (1939-1940) ...
 21. *Verzeichnis der Werke* (1941-1942) ...
 22. *Verzeichnis der Werke* (1943-1944) ...
 23. *Verzeichnis der Werke* (1945-1946) ...
 24. *Verzeichnis der Werke* (1947-1948) ...
 25. *Verzeichnis der Werke* (1949-1950) ...
 26. *Verzeichnis der Werke* (1951-1952) ...
 27. *Verzeichnis der Werke* (1953-1954) ...
 28. *Verzeichnis der Werke* (1955-1956) ...
 29. *Verzeichnis der Werke* (1957-1958) ...
 30. *Verzeichnis der Werke* (1959-1960) ...
 31. *Verzeichnis der Werke* (1961-1962) ...
 32. *Verzeichnis der Werke* (1963-1964) ...
 33. *Verzeichnis der Werke* (1965-1966) ...
 34. *Verzeichnis der Werke* (1967-1968) ...
 35. *Verzeichnis der Werke* (1969-1970) ...
 36. *Verzeichnis der Werke* (1971-1972) ...
 37. *Verzeichnis der Werke* (1973-1974) ...
 38. *Verzeichnis der Werke* (1975-1976) ...
 39. *Verzeichnis der Werke* (1977-1978) ...
 40. *Verzeichnis der Werke* (1979-1980) ...
 41. *Verzeichnis der Werke* (1981-1982) ...
 42. *Verzeichnis der Werke* (1983-1984) ...
 43. *Verzeichnis der Werke* (1985-1986) ...
 44. *Verzeichnis der Werke* (1987-1988) ...
 45. *Verzeichnis der Werke* (1989-1990) ...
 46. *Verzeichnis der Werke* (1991-1992) ...
 47. *Verzeichnis der Werke* (1993-1994) ...
 48. *Verzeichnis der Werke* (1995-1996) ...
 49. *Verzeichnis der Werke* (1997-1998) ...
 50. *Verzeichnis der Werke* (1999-2000) ...
 51. *Verzeichnis der Werke* (2001-2002) ...
 52. *Verzeichnis der Werke* (2003-2004) ...
 53. *Verzeichnis der Werke* (2005-2006) ...
 54. *Verzeichnis der Werke* (2007-2008) ...
 55. *Verzeichnis der Werke* (2009-2010) ...
 56. *Verzeichnis der Werke* (2011-2012) ...
 57. *Verzeichnis der Werke* (2013-2014) ...
 58. *Verzeichnis der Werke* (2015-2016) ...
 59. *Verzeichnis der Werke* (2017-2018) ...
 60. *Verzeichnis der Werke* (2019-2020) ...
 61. *Verzeichnis der Werke* (2021-2022) ...
 62. *Verzeichnis der Werke* (2023-2024) ...
 63. *Verzeichnis der Werke* (2025-2026) ...
 64. *Verzeichnis der Werke* (2027-2028) ...
 65. *Verzeichnis der Werke* (2029-2030) ...
 66. *Verzeichnis der Werke* (2031-2032) ...
 67. *Verzeichnis der Werke* (2033-2034) ...
 68. *Verzeichnis der Werke* (2035-2036) ...
 69. *Verzeichnis der Werke* (2037-2038) ...
 70. *Verzeichnis der Werke* (2039-2040) ...
 71. *Verzeichnis der Werke* (2041-2042) ...
 72. *Verzeichnis der Werke* (2043-2044) ...
 73. *Verzeichnis der Werke* (2045-2046) ...
 74. *Verzeichnis der Werke* (2047-2048) ...
 75. *Verzeichnis der Werke* (2049-2050) ...
 76. *Verzeichnis der Werke* (2051-2052) ...
 77. *Verzeichnis der Werke* (2053-2054) ...
 78. *Verzeichnis der Werke* (2055-2056) ...
 79. *Verzeichnis der Werke* (2057-2058) ...
 80. *Verzeichnis der Werke* (2059-2060) ...
 81. *Verzeichnis der Werke* (2061-2062) ...
 82. *Verzeichnis der Werke* (2063-2064) ...
 83. *Verzeichnis der Werke* (2065-2066) ...
 84. *Verzeichnis der Werke* (2067-2068) ...
 85. *Verzeichnis der Werke* (2069-2070) ...
 86. *Verzeichnis der Werke* (2071-2072) ...
 87. *Verzeichnis der Werke* (2073-2074) ...
 88. *Verzeichnis der Werke* (2075-2076) ...
 89. *Verzeichnis der Werke* (2077-2078) ...
 90. *Verzeichnis der Werke* (2079-2080) ...
 91. *Verzeichnis der Werke* (2081-2082) ...
 92. *Verzeichnis der Werke* (2083-2084) ...
 93. *Verzeichnis der Werke* (2085-2086) ...
 94. *Verzeichnis der Werke* (2087-2088) ...
 95. *Verzeichnis der Werke* (2089-2090) ...
 96. *Verzeichnis der Werke* (2091-2092) ...
 97. *Verzeichnis der Werke* (2093-2094) ...
 98. *Verzeichnis der Werke* (2095-2096) ...
 99. *Verzeichnis der Werke* (2097-2098) ...
 100. *Verzeichnis der Werke* (2099-2100) ...